

„ELMONDOM HÁT MINDENKINEK”

A Debreceni Városi Könyvtár III. Diákkonferenciája

DEBRECEN AZ IRODALOMBAN – IRODALOM DEBRECENBEN

2009. november 26.

Központi Olvasóterem

DEBRECEN AZ IRODALOMBAN – IRODALOM DEBRECENBEN

középiskolás fiatalok
Debrecenről, irodalomról, írókról, könyvekről

A DEBRECENI VÁROSI KÖNYVTÁR III. DIÁKKONFERENCIÁJA

Helyszín: Központi Olvasóterem
(Batthyányi u. 18.)
Időpont: 2009. november 26. 15 óra

A rendezvény védnöke:
Halász János
országgyűlési képviselő,
kulturális alpolgármester

A szakmai értékelő bizottság
elnöke:

Szentei Tamás, kulturális osztályvezető,
Debrecen Város Polgármesteri Hivatala

tagjai:

Farkasné Gellért Erzsébet, igazgató
Debreceni Városi Könyvtár

dr. Korsós Bálint, igazgató
Dóczy Gedeon Református Gimnázium

Házigazda és a rendezvényt levezeti:

Kricsfalussy Istvánné könyvtárvezető
Központi Olvasóterem

Tartalomjegyzék

<u>Megnyitó</u>	4
<u>Czeglédi Erika (Libakerti Könyvtár)</u>	4
<u>Csokonai és Debrecen</u>	4
<u>Gidófalvi Boróka (EGT Vegyip. és Környezetvéd. Szakisk. 11. o.)</u>	4
<u>Petőfi Sándor és Debrecen</u>	6
<u>Bana Katalin – Béres Barbara (Könnnyűipari Szakiskola 11. b)</u>	6
<u>Fazekas Mihály: Lúdas Matyi</u>	9
<u>Szász Magdolna (Római Katolikus Svetits Leánygimnázium 9. a)</u>	9
<u>„Árkádiában éltem én is”: Akiért a Kollégium harangjai megkondultak</u>	11
<u>Kovács Nikolett, (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthonának 12.a)</u>	11
<u>Szabó Magda és Debrecen</u>	14
<u>Szolyka Hajnalka (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma 10.d)</u>	14
<u>Petőfi és Debrecen</u>	16
<u>Kerekes Anita (EGT Vegyip. és Környezetv. Szakisk. 11.o.)</u>	16
<u>Nemzedékregeény a kései Kádár-kor Debreceni Kollégiumáról: Perjéssy-Horváth Barnabás: Kollégium blues</u>	18
<u>Székely Renáta (Református Kollégium Gimnáziuma, Debrecen 11. b)</u>	18
<u>Egy mai énekmondó: Kobzos Kiss Tamás</u>	20
<u>Tóth Marcell Máté (Tóth Árpád Gimnázium 10.f)</u>	20
<u>Egy elfeledett regény a Debreceni Kollégiumról. Karácsony Sándor: Holdbeli diákélet</u>	22
<u>Felhősi András Imre (Református Kollégium Gimnáziuma, Debrecen 11.b)</u>	22
<u>Irodalom-Debrecen-Színház</u>	24
<u>Széplaki Nóra Erika (Tóth Árpád Gimnázium, 10.f)</u>	24
<u>Debrecen és az irodalom. A mindenkit rabul ejtő Twilight nyomában</u>	28
<u>Csádi Ádám és Kecskés Dóra (Tóth Árpád Gimnázium, 9.d)</u>	28
<u>Értékelés (Részletek)</u>	30
<u>Felkészítő tanárok</u>	32

Megnyitó

Czeglédi Erika (Libakerti Könyvtár)

Tisztelt értékelő bizottság, kedves előadók, felkészítő tanárok, vendégek. Szeretettel köszöntök mindenkit a városi könyvtár 3. diákkonferenciáján.

Már 10 éve, hogy a Tóth Árpád Gimnáziumba járok, a Földi János Diákkonferenciára zsűrizni. Mindig óriási élményt okoz az a lelkesedés, a lelkiismeretes felkészülés, amit a fiataloknál tapasztalok, mindig maradandó élményekkel, feltöltődve távozom. Azt a konferenciát Budayné tanárnő szervezi, tehát biológiai, kémiai ismereteket dolgoznak fel az előadók. Nekem régi álmom volt, hogy egyszer irodalmi témában, könyvtári keretek között valósítsuk meg a diákkonferenciát. Szerencsés vagyok, mert ebben messzemenőig támogattak a kolleganőim, így idén már harmadik alkalommal van lehetőségünk arra, hogy meghallgathatunk benneteket.

Egyébként Ti is szerencsések vagytok, hiszen nemcsak a saját iskolátokban, hanem számotokra idegen közegben is bemutatkozhattok. Ezen kívül azért is előnyösebb helyzetben vagytok a TÁG-os konferenciánál, mert ott én zsűrizek, s lássuk be, a természettudományos műveltségem hagy némi kívánnivalót maga után, míg itt egy olyan szakértő bizottság értékeli a munkátokat, melynek mindhárom tagja elkötelezettje és avatott ismerője Debrecen irodalmi életének. Figyeljetek nagyon az értékelésükre, fogadjátok meg a tanácsaikat! S bár nyilván van bennetek egy kis lámpaláz, figyeljetek egymásra is, jegyzeteljetek, és ha lehetőségetek adódik, szóljatok hozzá, kérdezzetek bátran egymástól.

A városi könyvtár olvasótermében mindig is kiemelt szerepet kapott Debrecen, a debreceni irodalom népszerűsítése, így nem véletlen a konferencia témájának megválasztása. Ahogy láttam az előadások címeit, van köztetek olyan, aki szívéhez nagyon közel álló témát választott, van, aki a felkészítőjével egyetértésben, általa kevésbé ismert terepre merészkedett. Bármelyik kategóriában érzitek is magatokat, én azt kívánom nektek ma délutánra, hogy tapasztaljátok meg, milyen jó érzés számotokra fontos dolgokról beszélni, a hallgatóság feszült figyelmétől övezve, a zsűrinek és a közönségnek pedig, izgalmas előadásokat, új ismereteket tartalmazó, jó szórakozást kívánok.

Csokonai és Debrecen

Gidófalvi Boróka (EGT Vegyip. és Környezetvéd. Szakisk. 11. o.)

Csokonai személyében megszületett a magyar irodalom történetének első világirodalmi rangú költője. Ez nem válhatott volna valóra, ha nem kap kellő oktatást és nem olyan művelt, felvilágosult légkör veszi körül, mint amit Debrecen nyújtott számára. Csokonai Vitéz Mihály 1773. november 17.-én született Debrecenben, a Hatvan utca 23. szám alatt, az anyai család házában. Apja korán elhalálozott, ettől fogva édesanyjával szűkösen éltek. A nehéz

körülmények miatt kénytelenek voltak eladni a Hatvan utcai házat és a Darabos utcába költöztek. Csokonai erős protestáns szellemiségű és polgári családból származik. Ez a későbbiekben is kimutatható élete során. A Református Kollégium diákja 1780-tól. Itt, mint diák, és a későbbiekben, mint segédtanító is jelen van. Csokonait csodagyereknek tartották, tanárai hamar felismerték tehetségét. Költőként is korán jeleskedett. 1792-ben megismerkedett Kazinczyval, szellemi fejlődése ettől fogva gyorsan kibontakozott. 1795-től a felvilágosodás híve és hirdetője. A Kollégium 1895-ben kicsapta egy mondvacsinált ürüggyel, (később számolt el a legációs pénzzel) a Martinovics-féle kivégzéseken is jelen volt. Juhász Géza révén tudjuk, Csokonai pályája 4 korszakra osztható:

1. 1785-1789-ig felkészülés
2. 1789-1795-ig kiteljesedés,
3. 1795-1800 vándorévek
4. 1800-1804-ig betakarítás, az utolsó szakasz Debrecenhez fűződik

17-18 évesen írta például A magyar! Hajnal hasad című versét, mely költői zsenijét mutatja. Munkáiban látjuk, hogy már ekkor is a felvilágosodás híve. Csokonai kollégiumi kicsapása után Sárospatakra ment tanulmányait folytatni, de nem sokkal később a Dunántúlra került. 1800 májusában tért haza és a Darabos utcai házban lakott, ami a későbbiekben leégett. Az új ház egyik szobájában pártfogói, barátai, poétatársai képeit, és tárgyi emlékeit gyűjtötte. Saját kezű falfestményei is voltak. (A lakást 1888-ban lebontották.) Csodás virágoskert, rózsalugas és bodzafa állt az udvaron, melyeknek árnyékában tökéletesen lehetett dolgozni és a barátokkal vigadni. Csokonai vándorévei során sok jelentős művet alkotott (Dorottya, Lilla-dalok egy része).

Debrecenbe visszatérve Fazekas Mihály barátsága is ihletet nyújt számára. Már halála évében jelennek meg könyvei Nagyváradon. 4 évvel később Domby Márton írása is napvilágot lát Csokonai életrajza címmel.

Csokonai 1805. január 28.-án hunyt el Debrecenben. Másnap az akkori Hatvan utcai temetőben temették el. Sírja felett Diószegi Sámuel mondott búcsúbeszédet. Sírfeliratát Domby Márton készítette. A sírfelirat szövege magyarul: "Itt nyugszik Ovidius, Vergilius, Horatius, Csokonai Vitéz Mihályban". Az első szobrot Ferenczy István készítette Csokonairól 1823-ban. Ma ez a Kollégiumban található. 1836-ban elkészül síremléke, ami a Dorottya utcán található (a régi Hatvan utcai temető helyén). Izsó Miklós elkészíti Csokonai halálának 100. évfordulójára a legszebb Csokonai szobrot, ami a Kálvin téren található. Csokonai halála után rengeteg legenda keringett róla: Egyesek garabonciás, dévajkodó embernek, mások finomkodó, rokokó jelenségnek, megint mások tudatos forradalmárnak tekintették.

A legtöbbet feltett kérdés Csokonairól: Nem volt-e túl nagy Csokonai Debrecen számára? Nem vétett-e ellene sokat a város? Egy válasz szerint Csokonai a dunántúli tartózkodása alatt alkotta a legjelentősebb műveit. Ez nem feltétlenül igaz, mivel a Dunántúlon éppúgy nem becsülték meg, mint Debrecenben.

Az tény viszont, hogy szerette a várost, már csak azért is, mert innen indult költői pályafutása. Az érzés kölcsönös volt. Debrecen Csokonai iránt érzett szeretete abban nyilvánul meg, hogy számos intézmény, irodalmi ösztöndíj, valamint a város

nagy múltú színháza is a költőről kapta nevét. Csokonai szobra több költőt is versíráásra készített.

Juhász Gyula soraival búcsúznék Csokonaitól:

"A csillagtalan magyar téli éjben
Megálltam szobrod előtt ősi, szent
Elődöm és a csöndben és setétben
Érced szava nekem vigaszt izent.
Íme, itt állsz rendületlen épen
A halandók és mulandók felett
Maradandóság komoly köntösében
Túléled a földi életet."

Források:

Bakó Endre: Hajdú- Bihar megye irodalmi kalauz

Hajas Zsuzsa- Szíjjártó Imre: Régiók kulturális hagyománya Hajdú-Bihar megye 6.

Dr. Molnárné Szecskó Ágnes: Irodalmi séta Debrecen belvárosában

Petőfi Sándor és Debrecen

Bana Katalin – Béres Barbara (Könnyűipari Szakiskola 11. b)

A költő 1823. dec. 31-én, vagy 1824. jan. 1-jén született Kiskőrösön. Városunkban ekkoriban fejezték be a Református Nagytemplom építését.

A költő 1842 októberében, október 15-20. között járt Debrecenben először, amikor is mindössze két helyen járt: Csokonai Vitéz Mihály sírjánál, ami a Hatvan utcai temetőben található, valamint a Református Kollégiumot látogatta meg. A sírhoz Orlai Petrich Soma kísértte el, aki így számol be a látogatásról:

„Miután a főiskola könyvtárát, gyűjteményét egy öreg deák készséggel megmutatta, kimentünk Csokonai vaspiramid sírjához. Petőfi már útnak készülve jött ide. Nekem volt egy borjúbőrből készült háti táskám, egészen a katonakéhoz hasonló. Petőfi ebbe pakolta kevés holmiját s hátára csatolta azt. A népköltő hamvainál elváltunk. Petőfi a Hortobágyon át Tisza-Füred felé vette az útját szokás szerint gyalog.”

A sírnál tett látogatás után a költő tényleg a Hortobágyi csárdánál állt meg először, ahol verset is írt „*Hortobágyi kocsmárosné*” címmel, mely néhány évvel később népdalként terjedt el a köztudatban.

Következő alkalommal 1843-ban tért be a városba, mikor, Erdélybe tartott, hogy színész lehessen. Több színésztársa unszolására felkereste Komlóssy Ferencet, akinek társulatába be is állt. De fellépésre nem került sor, s ennek okát nem tudjuk. A következmény az lett, hogy Petőfi felvette a kapcsolatot egy másik társulattal, amelynek tagjaként eljutott Diószegre, egy Bihar megyei kis településre. A társulat

Székelyhídon is fellépett, de a költőt lázas megbetegedése megakadályozta a szereplésben. Nem sokkal később a társulat feloszlott, és Petőfi betegen, elszegényedve tért vissza Debrecenbe.

Pákh Albert segítségével egy Batthyány utcai szállást kapott egy asszonynál, kiről később meleg szavakkal emlékezett meg. Ez év decemberében mindössze 7 verset írt. Ezek közé tartozott az A virágnak megtiltani kezdetű is, melyhez 1844 januárjában Kovács József, a Református Kollégium kántusának elnöke dallamot komponált. A vers ezzel a dallammal vált népszerűvé. A költő kezdett betegségéből lassanként kigyógyulni. Egyre többet kereste fel a Református Kollégium Olvasó Egyesületének könyvtárát. Egyre világosabbá vált számára, hogy a színészet terén nincs sikere. Jelentéktelen szerepeket kapott, ámbár nem volt tehetségtelen. Máskor a közönség volt érdektelen, ha nem éppen ellenséges. Egyik sikertelen fellépése után Debrecenben keletkezett Fütty című verse, mely így szól:

*Adta finnyás közönsége!
Csúnyaság amit mivel:
Minden este megköszönti
Társaságnak füttyivel.*

*És aztán a füttyök mellett
Milyen a jövedelem?
A színész elébb-utóbb is
Csak megszökni kénytelen.*

*Ej, egy rókat kétszer nyúzni,
Ez, urak, mégsem megyen;
Már ha fütty van, legalább hát
Telt színházban legyen!*

E versből kiderül véleménye a színészetéről és a közönségről. Nem elég, hogy nagyon kevés fizetést kaptak, ám annál több megpróbáltatáson mentek keresztül, még a közönség is kifütyülte őket. E problémák következményeként egyre jobban érdeklődni kezdett az irodalom iránt. A kollégiumi Nagykönyvtár akkori látogatóinak feljegyzései alapján elmondhatjuk, hogy kedvencei közé tartoztak: Dickens, Victor Hugo és Balzac regényei, Vörösmarty és Bajza József versei. Kedvelt olvasmányai közé tartoztak még a legszínvonalasabb lapok, folyóiratok, illetve azok is, melyekben versei jelentek meg (A legolvasottabb lapok akkoriban: Pesti Hírlap, Életképek, Honderű). Ekkor mélyítette el franciatudását, valamint elhatározza, hogy egy kötetben kiadatja verseit. Vett egy zöld füzetet, melybe 78 verset írt bele, köztük sok olyat, amik Debrecenben keletkeztek. Pl.: *Matildhoz, Megúnt rabság, Élő halott, Nem megyek én innen sehová..., Sikos a hó, szalad a szán..., Temetésre szól az ének..., Honfidal, Elmondanám, A dal, A nemes, Halvány katona, Szomjas ember tűnődése, Ivás közben, Boldogtalan voltam..., Nem ver meg engem az isten..., Hírös város az alföldön Kecskemét, Tél végén.*

A színészet helyett a nem kevésbé nehéz költői pályát választotta. Pestre indult ügyei elintézésére. A szállásadójánál felgyült adósságáért Pákh Albert vállalt

kezességet. Jó barátához méltó módon búcsúztatták: Kovács József „kollégiumi hallgató úr” megzenésítette *A szerelem, a szerelem* című versét, s ezt énekelték neki az útszélen állva. Útravalóul vászontarisznyát, ólmos juhászbót, és Pákh jóvoltából néhány garast kapott.

Legfőbb célja az volt, hogy verseit kiadassa. Törekvéseit siker koronázta, 1844. nov. 10-én megjelent első kötete „Versek” címmel.

1846 szeptemberében a Szatmár megyei Erdődön tartózkodott, ahol is a hónap 8. napján megismerkedett az ottani jószágigazgató, Szendrey Ignác lányával, Júliával. Szinte első látásra beleszeretett a lányba. Számos gyönyörű verset köszönhet a magyar irodalom ennek a szerelemnek. E művek különösen értékesek, mivel Petőfi ezekkel teremtette meg a hitvesi szerelmi költészetet. Mint ahogy azt a könnyen tűzbe jövő, meggondolatlan fiatalembertől megszokhattuk, az események bonyolódtak. Júlia hamarosan 18 éves, és először csak megkedvelte, majd fokozatosan beleszeretett a hevesen udvarló költőbe. Tavaszig gondolkodási és türelmi időt kértek egymástól. Ennek következtében Petőfi Pestre indult, és szokásához híven újra elidőzött városunkban. Betért a Csokonai Színházba egy előadásra. A darab színésznője, név szerint Prielle Kornélia, a költőt meglátva, műsoron kívül (azaz a darab betétdalaként) elénekelt „*A virágnak megtiltani nem lehet...*” kezdetű vers megzenésített változatát. Petőfit annyira meghatotta az eset (meg hallott is pletykákat arról, hogy Júlia férjhez megy), hogy azonnal megkérte a színésznő kezét. A hölgy megrémült a hirtelen jött lánykéréstől, meg persze sejtette is, hogy ő csak másodszerelő egy féltékenységi közjátékban, hogy nemet mondott. Házasságuk amúgy sem lett volna egyszerű dolog más vallásuk miatt. (A fiatalember evangélikus, a hölgy katolikus volt). A pap megtagadta az esketést. Mindennek ellenére aznap este Petőfi nagyot mulatott. November huszadikán tovább indult Debrecenből Pestre. Majd 1847 májusában visszatért a megyeszékhelyre. Ekkor egy üzenetváltás történik közte és Szendrey Júlia között. A hölgy elolvasta a költő *Reszket a bokor, mert...* kezdetű versét, melynek utolsó versszaka egy rejtett kérdés, és így hangzik:

*Hogyha már nem szeretsz
Az isten áldjon meg,
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg.*

A lány nem is annyira rejtjeles válasza mindössze 2 szóból állt: „Ezerszer: Júlia”.

Az egymás iránti érzelmek végre egyértelművé váltak, ám Szendrey Ignác közbeszólt. Nem akarta Júliát férjhez adni a költőhöz, mire a vőlegény választás elé állította mennyasszonyát: vagy ő, vagy a lány apja. A hölgy Petőfit választotta, és találkozásuk évfordulójára, 1847. szept. 8-ára tűzték ki az esküvő időpontját.

Petőfit legközelebb 1848 őszén köszönhetjük újra vidékünkön. Önkéntes szolgálatba szegődött honvédszázadosként kísérté várandós feleségét Debrecenen át Erdődre. Októberben újra visszatért a városba, századparancsnoki tisztjénél fogva önkénteseket képezett. A hónap utolsó napján levelet írt barátjának, Arany Jánosnak: Elmondta neki, hogy a városban van és látni kívánja. Majd december elsején újabb

levelet intézett a költőtárhoz, melyben fia érkezéséről írt. December 15.-ére várták a babát, ami pontosan úgy is történt. 1848 decemberének 15. napján a déli harangszóra megszületett Petőfi Sándor első kisfia, Zoltán. Aranynak írt tudósítása a következőképpen hangzott:

„Kedves barátom, csak két szót írok: apa vagyok, a többit olvasd a fehér papirosról: szintűgy leolvashatod, mintha rá írnám. Ma délben született fiam, kit holnap, vagy holnapután fognak megkeresztelni. Keresztapja és keresztanyja bizonyos Arany János és Arany Jánosné lesz. A fiú neve: Zoltán.”

A gyermek egy régi Harmincad utcai (ma Batthyány utca) lakásban jött a világra. Ezekben, a napokban születtek többek között a *Csatadal, Egész világ a harcmezőn...*, *Akasszátok föl a királyokat!*, *Vesztett csaták, csúfos futások!* című versei.

1849 januárjában a költő a harctérre készült. Aranyt kérte meg, hogy vigyázzon feleségére és az alig néhány hetes Zoltánra. Végül nem vitte le családját barátjához, mert, ahogy ő fogalmazott „mind a ketten elfogytak volna”. Így Júlia és a kicsi Vörösmartyéknál töltötték a nehéz időszakot.

Ez év februárjában került sor a köznyelvben „nyakravaló-affér”-ként elterjedt esetre. Petőfi kivívta Mészáros Lázár hadügyminiszter haragját, mert a nyakkendője nem állt a szabályoknak megfelelően. A költő lemondott tiszti rangjáról, melynek következménye az lett, hogy felesége és gyermeke kényszerűségből Arany Jánosékhöz került. Májusban Petőfi értesítést kapott apja haláláról, így Júliával Pestre mentek, s a kis Zoltánt előzőleg barátjuk oltalma alá helyezték. Annak ellenére, hogy az egyenruha viselésétől parancsban eltiltották, Kossuth őrnaggyá léptette elő, ám azok után, hogy hidegen fogadták, és Klapka nem ismerte el honvédtisztnek, lemondott rangjáról.

1849 nyarán újra csatlakozott Bem seregéhez, majd 1849. július 31-i segesvári csatában eltűnt. Vannak olyanok, akik szerint hadifogolyként Szibériába hurcolták, de az irodalomtörténet-írás ezt a vélekedést nem osztja.

Fazekas Mihály: Lúdas Matyi

Szász Magdolna (Római Katolikus Svetits Leánygimnázium 9. a)

Előadásom témájául azért választottam Fazekas Lúdas Matyiját, mert amellett hogy debreceni születésű költő, az egyik kedvencem is.

A Lúdas Matyit Fazekas 1804-ben írta meg, de félreteszi. A mű kéziratos változata eljut Bécsbe ahol névtelenül kiadják. A könyv nagy sikert aratott, ponyvakiadásban is megjelent, eljut a kispénzű, egyszerű emberekhez, akikhez

elsősorban szól. A szerző viszont elégedetlen volt a „hírenélkül” megjelent kiadással, így átszerkeszti, frappáns előszót ír hozzá, és újra kiadja Bécsben 1807-ben.

A már említett verses előszóban megjelöli a cselekmény történetének idejét, „hajdan esett, amikor még ütlekkel magyarázták a mi atyáink, hogy mi az alsó rend törvénye, de elmúlt a vad idő”, „... szent a törvény, s az igazság”, „Fennyen hordja fejét, mert van bizodalma hazánknak, bölcs fejedelmeiben.”

Mindez arra szolgált, hogy a felületes, és az akkori magyar viszonyokat nem ismerő bécsi cenzort megtévessze, de arra is, hogy a kortárs, akinek van az előbbiben tájékozottsága, kihallja a sorokból az iróniát. Kétsége sem maradhat, hiszen a mű a XIX. század hangulatát árasztja, kezdve a máriapénz említésétől (amit 1755-ben vertek először), Döbrögi „újabb ízléssel emelődő palotáján át” (ekkor jött divatba a külföldi építészek munkájának az alkalmazása a magyar nemesség körében), Matyinak a német katonarvos képében való megjelenéséig, minden a szerző korára utal.

A Lúdas Matyi az első olyan mű a magyar irodalomban, amely népmesei tárgyat, népmesei eszközökkel, népmesei hangon dolgoz fel. A mű előadása lendületes, közvetlen, a hexameteres forma nem teszi a művet emelkedetté, patetikussá. A történet legrégebb ismert változata A nippuri szegényember meséje. Egy ékírással asszír agyagtáblán maradt fenn, i.e. 705-ben készült. A nippuru szegény ember meséjéről először Darsie Gillie számol be. Már az a néhány soros tartalmi kivonat, amelyet ő adott, nyilvánvalóvá tette, hogy az ősi típusa annak a sok változatban elterjedt népmesének, amelynek – a korábbi feltevések szerint – a francia variánsából merítette Fazekas a Lúdas Matyi cselekményét. A nippuri szegény ember magyar fordítását olvasva láthatjuk, hogy az asszír mesének és Fazekas művének a témája szinte teljesen azonos. A szegény ember, akit egy nagyhatalmú úr megfoszt minden tulajdonától (háziállatától), háromszoros bosszút fogad, amit mindenki kétkedéssel, és nevetséggel fogad. Ő mégis az úr közelébe férkőzik különböző furfangos cselekkel, és minden alkalommal ellátja a baját. Számos fő motívum azonos vagy közéről rokon a művekben. A háziállatokat a vásáron veszi a szegény ember, Lúdas Matyi szintén vásárra viszi a libáit. A már említett bosszú, az, hogy orvosnak öltöztek, bevonnak egy harmadik személyt az utolsó cselbe, hogy az magára vonja az úr és kísérei figyelmét, míg teljesítik bosszújukat, közös elem. Végül, mindkét mű nyitva hagyja a főhősének sorsát. A nippuri szegény ember „...elment a vidékre”, Lúdas Matyi pedig „...elment a dolgára örökre”. Eme összehasonlítás során kiderül, hogy az asszír történet háromezer éves vándorlása alatt nemcsak motívumaiban változott keveset, hanem más vándormesékkal ellentétben erőteljes szövegállandóságot mutat. Az egyetlen lehetséges magyarázat erre, hogy minden kor és nép számára maradandó tanulságot, örökérvényű igazságot fogalmaz meg. Bár az asszír történet a győzelem fizikai oldalát („A városbíró visszavánszorgott a városba, inkább holt volt, mint eleven”), a Lúdas Matyi pedig az erkölcsit hangsúlyozza („És törvénytelenül nem bánt, hanem úgy, ahogy illik, jól is végezte világát”).

Az, hogy a mű cselekményét Fazekas a vándor népmesékből merítette, semmit sem von le a mű eredetiségéből. A korabeli magyar nemesi és paraszti élet részletei szövik át, az egész mű tükrözi a tiszta alföldi magyar színt: a Fazekas által használt ízes tájszólás, a vásár leírása és a magyar falu életének leírása jellegzetesen magyar. Senki sem ábrázolta Petőfi és Arany előtt pontosabban, elevenebben, nagyobb belső azonosulással, olyan töről metszett népi nyelven és észjárással a magyar falu

hétköznapját, mint Fazekas. Még magyarosabb a mű problémafelvetése, a nemesség, és a parasztság ellentéte. Amellett, hogy kifejti kora nemzeti problémáját, megoldást is kínál rá. Ahogy fokozatosan előrehalad a történet cselekménye, Matyi úgy fejlődik. Mesterségeket, nyelveket tanul, pénzt keres. Fazekas rámutat, hogy a parasztság csak úgy tudja jogait érvénybe juttatni, ha anyagilag erősödik, művelődik, egyszóval polgárosodik. Hogy ez valóban így van, bizonyítja leginkább, hogy Fazekas élettapasztalataira alapszik. Fazekas a felvilágosodás eszméit is közvetíti itt, mégis a legfőbb inspirálója a sanyarú magyar jobbágysors, a parasztság elnyomásának „vad ideje”, ami csak Fazekas ironikus előszavában múlt még el. Döbrögi nem egy ritka, különösen kegyetlen földesúr volt, vonásai a komikus színek ellenére sem túlzottak, sőt az akkori földesúri eljárásokhoz képest Fazekas még enyhített is, mikor Döbrögi alakját rajzolta meg. Ugyanis akkoriban nemcsak néhány libát vettek el időnként a jobbágyoktól, hanem házakat, vagy egy nehéz élet munkájával művelt földet is. Fazekas nem lázad, viszont enyhébb bánásmódra inti a nemeseket, észre kell venniük a mű sorai közt a fenyegetést, hogy legközelebb már nem menekülnek meg csak háromszoros elveréssel. Ehhez társul még a tény, hogy Matyinak mindeközben egyre több szövetségese jelenik meg. Az első kiadásban ezt olvashatjuk, „Ezt Matyi mind jól tudta, mivel jó kémjei voltak.”

Az, hogy Matyi sorsa nyitott marad, még inkább növeli a mű realizmusát, és fenyegető sejtelmességgel ruházza fel főhősünk alakját. Döbrögi megtérése, bár nem tűnik reálisnak, mégis az egyetlen szerencsés mód a mű befejezéséhez.

Bár a mű 1804-ben keletkezett, a libapásztorok gondja ma is aktuális lehet, hisz maradtak még megtérésre szoruló Döbrögik.

„Árkádiában éltem én is”: Akiért a Kollégium harangjai megkondultak

Kovács Nikolett, (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthonának 12.a)

Csokonai Vitéz Mihály az utókor szemében jogtalanul elítélt, kicsapatott költő, aki ártatlanul ítéltetett halálra a Kollégium tanárai által, a zord XVIII. században. Első életrajzírója, egyben barátja, Domby Márton alakította ki e képet először az iskoláról és híres költőnkéről.

Valójában Csokonainak két pere is volt, az egyik 1794 decemberében, a másik pedig 1795 júniusában, ami azt bizonyítja, hogy a költőnek megadták az esélyt a maga ártatlanságának tisztázására. Az első peren a sedes, az iskolai törvényszék olvasta a fejére, hogy az istentiszteleteket és iskolai könyörgéseket nem látogatta, nem igazolta távolmaradását orvosi igazolással, engedély nélkül járt ki a Kollégiumból, az őszi vizsga idején mulatságot rendezett osztályában, egy Somogyiné nevű özvegyvel embertelenül bánt, megsértette nemes Király Andris urat, sokszor éjszakázott az osztályban és gyakran visszatartotta a tanulókat. A legfőbb ok pedig Szilágyi Gábor professzor úr megsértése volt: diákjaival elénekeltetett egy gúnydalt, és egy levelével is kellemetlen helyzetbe hozta professzorát, amely rossz kezekbe került, így jutott el

tanárához. Az ítélet pedig az volt, hogy hátrábbhelyezték 10 tanulóval, a poétai osztály praeceptorai állásából elmozdították, és nyilvánosan bocsánatot kellett kérnie a sedestől.

A második peren – amin a vádlott nem volt ott – azt az ítéletet hozták, hogy kizárták minden tanulói jogból, bizonyítványt és ajánlást sem kapott sehova, megtiltották a Kollégium diákjainak a vele való érintkezést. Bűne: a búcsúbeszédének tartalma és közlésmódja volt, a halasi legációs pénzzel nem tudott elszámolni, és világi ruhában jelent meg a sedes előtt (akkoriban a tóga viselése kötelező volt). A búcsúbeszédében, hosszabb kimaradás után, az áhítat végeztével megjelent a Kollégium diáksága előtt, és beszédében elköszönt a hallgatótól. Hangsúlyozta azt, magyar nyelven, hogy a Múzsák csókjával bír, és hogy őt elüldözik innen. Ócsárolta az Intézmény rendjét, és törvényeit is. A beszédét nem mutatta be egyik előljárójának sem szereplése előtt.

Sok irodalmi alkotás feldolgozta ezt a témát, ám én csak két művet használtam fel összehasonlításként: **Szabó Magda** *A macskák szerdája*, és **Perjéssy-Horváth Barnabás** *Árkádiában éltem én is!* c. drámákat.

Szabó Magda műve történelmi okokra vezeti vissza főhőse kicsapatását. Csokonai még szinte gyermek, Domokos pedig a felnőtt, akinek a Kollégium érdekeit kell szembe előtte tartania, és hiába próbálja ifjú poétánkat és Debrecen tartóoszlopait is megtartani, csak az egyiket lehet megmenteni. A kor viszonyai nem tették lehetővé, hogy megfontolatlan lépéseket tegyen. A Kollégiumot választja... A XVIII. század a magyar elnyomást jelentette. A császárpártiak félték tőlünk, hiszen ha föltámad a népek tengere, az veszélyt jelentett volna az osztrák népre... Azt hitték, a város és a Kollégium katonákat képez, akik alig várják, hogy a magyar nép szabadságáért megvívhasanak. A cenzúra nem engedett semmilyen veszélyesnek tűnő művet publikálni, és megkezdtek a jakobinus költők, írók likvidálását. Ausztria árgus szemekkel figyelt, különös és egyben ellenséges érdeklődéssel nézte az „önmagába szerelmes, pimaszul önhitt faluváros barbár tetteit” (Szabó, 269.o.). I. Ferenc kémeket küldött az iskola és a város titkainak kifürkészésére. Ez mutatja Debrecen erejét, amit maga az uralkodó félelme igazol.

Ebben a környezetben találjuk Csokonai Vitéz Mihályt, az egyik legkedveltebb költőnk, aki telve becsvágygal, és egy kis önhittséggel, naiv ifjúként néz bizakodóan a jövőbe. Ő az iskola kedvence, és tehetsége már korán megmutatkozik. Praeceptorként tanítja az alsóbbéves diákokat, ahogy azt az ősi iskola szabályai elrendelik. Ám a műben nem vele találkozunk legelőször, hanem az osztrák Waldbottal és Müllerrel; utána tér rá a költő ügyére. Szinte nem is ő a főhős, hanem Domokos Lajos. Az ő szemszögéből látunk mindent. Szabó Magda drámája nem írja le a perek menetét, hiszen nem az a fontos. A lényeg a kor, amiben meg kellett védeni a jövő generáció értelmiség számára a Kollégiumot. Az, ami lejátszott a háttérben, a császár elleni harc, és a tudat, hogy a jövőben megkapják azt a szabadságot, amiről csak álmodozni mernek. A harc eszköze volt a drámában a cenzúra megkerülése: csak úgy lehet a szita által elfogadottá tenni a könyveket, ha átírják őket. Így került be a Latin Grammatika az iskolába.

Említettem, hogy valakit fel kellett áldozni azért, hogy a másik életben maradjon. Csokonai volt az áldozati bárány, ill. macska. A cím, *A macskák szerdája* utal arra az ősi francia szokásra, hogy „Francia földön a középkor óta minden esztendő egy bizonyos napján a pap felment az egyházmegyéje legmagasabb tornyú

katedrálisába, és a nép bűneinek engesztelésül ledobott egy macskát. Az elpusztult a dómtéren a köveken, és vérével tisztára mosta mindenki szennyesét. (Szabó, 271-2)” Történetünkben a költő volt az a macska, amelyet kidobtak a Kollégiumból, hogy maga az intézmény megmaradjon. Csokonai elbocsátásának kiváltó oka mégis a rossz kezekbe került költemény volt, melyet Martinovics Ignác kivégzése ihletett. Büntetésül nem csak eltanácsolták, hanem a bizonyítványát sem kapta meg, amely egyenlő volt egy halálos ítélettel, és kitiltották nemcsak az iskolából, hanem a városból is. Harangzúgás kísérte utolsó útját a városban, amely a temetést szimbolizálta.

A macskák szerdáját a Debreceni Csokonai Színház 1986. szeptember 26-án mutatta be, amelynek felújított változatának időpontja 2007. október 5-e volt. Ez az időpont tisztelgés az író előtt.

Az Árkádiában éltem én is! c. dráma egy magát Bluenak nevező író műve. Perjéssy-Horváth Barnabás írta meg történetét először a Kollégium blues c. regényben. A forrásul használt Blue irományai, annak testvére: öccse vagy bátyja, húga vagy nővére (Perjéssy, 5. o.)”.Ebben a könyvben található többek között az a Csokonairól szóló díjnyertes dráma, amelyet Szabó Magda által kiírt Borzán Gáspár pályázatra írt.

A dráma rövidebb az íróéénél, és más szempontok szerint írta meg a történetet. Nem a hátteren van a lényeg, hanem a pereken. Méghozzá az elsőn, mert a másodikat nem írta le, csak az ítéletet olvashatjuk, és a költő búcsúbeszédét, amelyben elhangzik a bűvös, címadó mondat: „Árkádiában éltem én is!”. Nicolas Poussin 1640 körül festette az „Árkádiai pásztorok” c. költeményét. A képen a sírkő előtt álló alakok egy feliratot olvasnak: „Et in Arcadia ego.”. Jelentése: „Én is Árkádiában”. Többféle értelmezést kapott ez a rövid bölcsesség, de inkább a szellemi fölényt, a Múzsák országát jelenti, amit a környezetében csak ő ért el. Hiszen Árkádia azt a területet jelenti, ahol a Helikon, a Múzsák lakhelye található, ám a cívisek értelmezésében legelőt jelent. Blue és Kazinczy (aki ezt a feliratot ajánlotta a költő sírjára) sem a mezei költőnek akart emléket állítani.

A jegyzőkönyvből kimásolt részek és a korutánzó nyelvezet az adott kor érzetét kelti. Szabó Magda művében találtam egy modern szót, érzékeltetve, hogy ez a jelenkorra is igaz lehet. Ma is áldoznak fel embereket. Egy történelmi mű írójának legfontosabb feladata az, hogy tükröt állítson saját kora elé, egy korábbi időszak példáját felhozva. Szabó Magda nem a Kollégiumra gondol, nem az iskolának tart tükröt, hanem a világnak.

Az Árkádiában éltem én is! c. drámában Csokonait felnőttnek ábrázolja, a személyisége teljesen más, mint az író által ábrázolt emberé.

Perjéssy-Horváth Barnabás színesíti a történetet egy színdarabbal: ez is fontos, hiszen a magyar nyelvű színházi előadások abban a korban ritkák voltak.

A költő példaképe Petronius, mert sorsuk és személyiségük közös vonásokat mutat. Nem volt véletlen, amiért Perjéssy beleírta iskolapéldaként őt: „Kissé cinikus hangvétellű műveiben még magának Nérónak is megmondta az igazat. Persze idővel ő is áldozatul esett. (Perjéssy, 69.o.)”

Petronius nem félt szembenézni Neróval. Itt Szilágyi professzor az a „császár”, akivel szembe mert szállni, a kissé cinikus hangvétellű mű pedig a gúnydal, amit diákjaival énekeltetett el. Persze idővel ő is áldozatul esett, hiszen el kellett hagynia az Intézményt, és a várost is.

Csokonai Vitéz Mihály pere sorsdöntő pillanat volt a magyar irodalom történetében. Talán ha máshogy alakul a sorsa, nem maradt volna ránk annyi költeménye.

Felhasznált irodalom:

Győri János: *Kösziklán épült vár.* Debrecen, 1992, Országos Református Tanáregyesület

Perjéssy-Horváth Barnabás: „*Árkádiában éltem én is!*” Blue irományai Budapest, 2006, Kairosz, 52-89. o.

Szabó Magda: „*A macskák szerdája*” Budapest, 2008, Európa, 247-377. o.

Szabó Magda és Debrecen

Szolyka Hajnalka (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma 10.d)

Előadásom témájaként Szabó Magda és Debrecen kapcsolatát választottam, mégpedig azért, mert figyelemreméltónak tartom az író elkötelezettségét városa iránt, s a város iránta tanúsított megbecsülő szeretetét.

Szabó Magda kapcsolata Debrecennel elhanyagolhatatlan tényező, mely egész életművét végigkíséri, gyakran alkotásainak fő témája, inspirálója. Az író ezer szállal kötődött ide. Debrecen városában született 1917-ben, és élete jelentős részét itt töltötte. Itt végezte tanulmányait, egy időben munkája is ide kötötte, s ha éppen nem a városban tartózkodott, emlékei akkor is ide húzták vissza. Költőként indult a debreceni *Magyarok* című folyóiratnál.

Szülei, Jablonczay Lenke és Szabó Elek a város tiszteletére és szeretetére tanították kisgyermek korától fogva. Ahogyan azt az író mondta:

" A mondat: debreceni vagyok, el ne feledjem, hogy az én hazám a nagy hazám belül mindig Debrecen, gyakran elhangzott nemcsak gyerek- vagy fiatal lány koromban, később is. "

Szintén őt idézve:

„A haza, nyilván holtig, mindig csak Debrecen.”

Szabó Magda megindítóan erős és hűséges érzelemmel szerette szülővárosát, mely sokat köszönhet neki, s melynek ő is sokat köszönhetett. Azonban a város és az író kapcsolata korántsem mondható felhőtlennek. Szabó Magda egy vele készített interjúban arról beszélt, szülővárosa nem eléggé érdekelt a tehetségek felfedezésében és segítésében. Az írónt idézve:

„Hatalmas erkölcsi problémája Debrecen városának, hogy az értékes embereket veszni hagyja, vagy elűzi.”

Mikor Kocsis Elemért, a Tiszántúli Református Egyházkerület egykori püspökét kérdezték az írónőről, azt mondta, Szabó Magdában annyi tűz és hev lakozott, amennyit Debrecen városa nem mindig volt képes feldolgozni. Ezért lehettek az író könyvei olyan sikeresek nyugaton, ahol az átható erővel fellépő emberek szava mindig felkeltette a figyelmet, s ébren is tartotta azt.

Sok művében találhatunk egyértelmű utalásokat, kapcsolódásokat Debrecennel.

Ókút című regényében debreceni gyermekkorát örökíti meg, míg családjának a **Régimódi történet** című regényben állít emléket. Verses regénye, a **Szüret**, amely líra, regény, és Debrecen utolsó háborús öszéről írt dokumentum is. **Für Elise** című önéletrajzi jellegű regénye bemutatja a debreceni református értelmiség mikrotörténelmét, és elénk tárja az egyházi iskolákban uralkodó rendkívüli fegyelmet. Megismerteti az olvasókkal a hibákat nem tűrő, precizitást és tökéletességet megkövetelő és természetesnek, nem dicsérendőnek tartó tanári felfogást. Ezeken felül sok dolgot megtudhatunk a trianoni Magyarország politikai és társadalmi helyzetéről. A **Kiálts, város!** című dráma a kálvinizmus fanatizmusának kritikája és az író szülővárosa iránt tanúsított rajongásának megnyilvánulása egyben. Színdarabjai és tanulmányai közül is sok foglalkozik a várossal. A vele készített interjúkban is mindig alkalmat talált arra, hogy szólhasson szülővárosáról. Továbbá számos debreceni intézményről, helyről megemlékezik írásaiban. A Kollégiumról és a Nagytemplomról így ír:

"Valahányszor ott állok a Nagytemplommal szemben, egyszerre fogja be látóköröm a szoborral, s tudom, mögötte, a templomtest elfedte részben ott a Kollégium, amelynek oratóriumában a képviselők kétszer Magyarország s egyszer, a második alkalommal, 1945-ben, egyéni sorsom alakulását is eldöntötték. Csak állok, és csak nézem, és tudom, ide tartozom, csak erre az egy pontjára a világnak, hogy magyar vagyok, hogy sose szeretnék, szerettem volna más lenni."

Az író születésnapjait a Dóczy gimnáziumban ünnepelte, művészeti díjat kapott a város irodalmi és kulturális életének fejlesztéséért, 1977-ben díszpolgárrá avatták, megkapta a város kulcsait, s halála után egykori gimnáziumában emlékszobát alakítottak ki tiszteletére. Szabó Magda rendszeres látogatója volt a debreceni író-olvasó találkozóknak, templomszenteléseknek, dóczy-s ballagásoknak és egyéb ünnepeknek.

Díszpolgárrá avatásakor beszédében Szabó Magda jól érzékeltette, mi mindenért lehet hálás szülővárosának, és Debrecen, sőt egész Magyarország mit köszönhet az írónőnek:

"Amire vittem az életben, azt én mind Debrecennek köszönhetem. Mert ez az én jelszavam, hogy Debrecen. Nem csak Magyarországon volt számomra jelszó, és nemcsak az életemben, jelszó volt ez a külföld számára is. Ebben a pillanatban 26 nyelven olvasnak a várossal, ahol megszülettem. 26 nyelven író esztéták, irodalomtörténészek, kritikusok tanulták meg az én jelszavam – Debrecen – és írták le elemző tanulmányaikban Debrecen miatt azt a szót: Magyarország. Város szebben, város jobban még nem becsülhette gyermekét, mint ahogy Önök most tették. [...] Életemben és holtomban nagyobb rang és nagyobb cím soha nem érhet."

Több mint három év telt el Szabó Magda halála óta. Ez a remek író felbecsülhetetlen értékeket hagyott ránk, emberekre, és szülővárosára, Debrecenre. Aki Debrecenbe látogat, és egy kicsit is ismerte Szabó Magda munkásságát, az nem mehet el úgy a Nagytemplom, a Kollégium, a Dóczy Gimnázium vagy éppen a Szent Anna utca mellett, hogy ne jussanak eszébe az író szeretetteljes szavai, melyekkel szülővárosának minden egyes négyzetméteréről írt.

Becsülendő az a hűség melyet Szabó Magda tanúsított városa iránt, s az a gondoskodó szeretet is Debrecen részéről, mely körülölelte az írónőt életében, halála után pedig emlékét teszi tisztává és csillogóvá.

„A maradandóság városa” címmel csúfolják és dicsérik egyben Debrecent. Az íróknak azonban minden bizonnyal ez az állandóság segített abban, hogy maradandót, értékeset alkossanak.

E város és szülőtte közt kialakult kapcsolatot tartom a hazaszeretet egyik legkésebb példájának hazánkban.

Petőfi és Debrecen

Kerekes Anita (EGT Vegyip. és Környezetv. Szakisk. 11.o.)

Petőfi először 1842. októberében látogatott Debrecenbe. Ekkor felkereste a Református Kollégiumot, és példaképének, Csokonainak a sírját a Hatvan utcai temetőben.

Csokonai lázadó, ugyanakkor bohém személyisége közel állt Petőfi jelleméhez. Összekötötte őket a hasonló habitus, a nehéz és küzdelmes, de rövid élet. Szerették a szabadságot, a derűt, a bort, a szerelmet, a természetet és a költészetet. Fellelhető volt bennük a mélységes bánat, és a féktelen jókedv mellett a végletes szenvedélyesség, és a büszkeség. Mindketten bejárták Magyarországot, sokszor szegényen, gyalogosan rótták az utakat.

Petőfi még öltözködésében is követte nagy elődjét: bekecset és mentét viselt, mint egykor Csokonai. Alkatilag is hasonlóak voltak, talán Csokonai kicsit magasabb lehetett, de mindketten vékony, szinte törékenynek mondható, betegségre hajlamos (tüdőbetegséggel küszködtek) fiatal emberek voltak.

Petőfi egy anekdotát is felelevenít „Csokonai” című versében, amely a hagyomány szerint Csokonaival és egy „kálomista” azaz református pappal esett meg.

(Egy kálomista pap s Csokonai Egymásnak voltak jóbarátai....Csapot, papot, mindent felejtett...Csokonai Vitéz Mihály.)

Petőfit 1843. októberében találjuk ismét Debrecenben. Erdélybe készül, hogy ott színészkedjen, de végül mégis itt marad, és csatlakozik először Komlóssy társulatához, majd egy másik társulathoz. Beteg lesz, és egy szegényes szállást kap egy özvegyasszonynál abban a házban, melynek helyén most a vasútállomás található. Falán emléktábla őrzi Petőfi alakját. Felirata: E házban lakott Petőfi Sándor 1844-ben. Érdekessége ennek az emléktáblának, hogy Jókai Mór avatta fel.

Ez a nyomorúságos időszak elevenedik meg az „*Egy telem Debrecenben*” című versében, és ezt festi meg Orlai Petrich Soma híressé vált képén.

(Hej, Debrecen, Ha rád emlékezem!...Ha rád emlékezem.-...Ez inségben csak az vigasztala, Hogy ennél már nagyobb inségem is vala.)

Ekkori viszontagságos élményeit, barátjának Kerényi Frigyesnek is megírja az Úti levelekben:

„Az 1843/4-iki telet a kövér városban húztam ki éhezve, fázva, betegen, egy szegény, de jó öregasszonynál, az isten áldja meg. Ha ő a gondomat nem viselte volna,

most e levelet a más világról írnám hozzád. Olyan elhagyott, kis vándorszínész fiú voltam, kire se isten, se ember nem nézett, nem ügyelt. Harmadfél évvel utóbb ugyanazon színházban hol akkor senkitől figyelembe nem véve játszottam kis szerepemet, harmadfél évvel utóbb, amint beléptem a nézők közé, minden szem rajtam függött, s a lelkesedés az égiháború kiáltá: éljen Petőfi Sándor!... Illyen a hír: jön és megy. Illyen a világ, csak azért emeli az embert hírre, hogy legyen kit felednie.”

Valóban 1846. novemberében ismét itt van Petőfi, és gyakori látogatója a színháznak. Egyik alkalommal Prielle Kornélia, a fiatal és szép színésznő a színpadon – meglátva Petőfit a nézők soraiban – elénekli „A virágnak megtiltani nem lehet” című verset.

Az eset annyira elvarázsolja a költőt, hogy megkéri Kornélia kezét, aki azonban megijed a hirtelen jött lánykéréstől, és nemet mond. Ennek az esetnek azonban vannak előzményei, hiszen ekkor már Petőfi ismerte Szendrey Júliát. Mint tudjuk 1846. szeptember 8-án ismerkednek meg a nagykárolyi megyebálon.

Rögtön megkedvelik egymást. Júlia csendes, romantikus természete megtetszik a költőnek, és szenvedélyesen udvarolni kezd. Júlia türelmet és gondolkodási időt kér. Petőfi Pestre megy, de útközben megpihen Debrecenben. Megtudja, holmi pletykákból, hogy Júliát férjhez akarják adni, természetesen nem Petőfihez. Féltékeny lesz, és ekkor történik az a bizonyos lánykérés, amire szerencsére nem került sor.

1847. tavaszán Petőfi döntést vár Júliától. Megírja a Reszket a bokor mert...című versét,a mire megérkezik a jól ismert válasz:” 1000-szer - Júlia.” Az apa tiltakozása ellenére a két fiatal 1847. szeptember 8-án összeházasodik.

1848. őszén a honvédszázadosi rangban lévő költő, várandós feleségét kíséri Debrecenen át Erdődre. Itt írja a „Szeretlek, kedvesem” című versét.

1848. októberében ismét Debrecenben van, hogy századparancsnokként képezze ki az önkénteseket.

1848 dec. 1-jén Arany Jánoshoz írt levelében értesíti barátját, hogy közelesen megszületik gyermeke. 15-én pedig világra jön Zoltán nevű fia.

A büszke apa arra kéri Aranyt és feleségét, legyenek a gyermek keresztszülei: *„Kedves barátom, csak két szót írok: apa vagyok, a többit olvasd a fehér papírosról: szintúgy leolvashatod, mintha rá írnám. Ma délben megszületett a fiam, kit holnap vagy holnapután fognak megkeresztelni. Keresztapja és keresztanyja bizonyos Arany János és Arany Jánosné lesz. A fiú neve Zoltán.”*

1849-ben már Bem tábornok seregében találjuk Petőfit. Futárszolgálatot teljesít, Júlia eközben Debrecenben van kisfiával együtt Vörösmartyéknál, majd Arany Jánosékhöz mennek. Közben meghal a költő édesapja, a temetés ügyeit is intéznie kell. Később két összetűzése is volt feljebbvalóival, emiatt lemond tiszti rangjáról. Július elején Mezőberénybe megy családjával együtt Orlai Petrich Somáékhoz. Itt éri Bem hívó üzenete. Útra is kel, és július 31-én fegyver nélkül, polgári öltözetben, mint szemlélő vesz részt a fehéregyházi csatában. Itt látták utoljára, délután úgy 5 és 6 óra között tűnt el, menekülés közben.

Nemzedékregegy a kései Kádár-kor Debreceni Kollégiumáról: Perjéssy-Horváth Barnabás: Kollégium blues

*Székely Renáta (Református Kollégium Gimnáziuma, Debrecen
11. b)*

Perjéssy-Horváth Barnabás 1984-ben érettségizett a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában. Egyetemi tanulmányait szintén Debrecenben végezte. Sokféle pályán megfordult már, volt többek között televíziós rendező és asszisztens, színházi és filmstatiszta, kellékes, ügyintéző, újságíró és szállodai portás is. Kollégium blues c. műve 2005-ben jelent meg, első regényeként. Nem sokkal ezután, 2006-ban látott napvilágot második kötete, Blue irományai címmel. Ez utóbbi egy szemelvénygyűjtemény, amely a Kollégium blues hőségnek, Blue-nak a regényben is többször emlegetett gimnáziumi önképzőköri írásait tartalmazza.

A Kollégium blues a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában játszódik, a rendszerváltás előtti 1987/88-as tanévben. Az író ekkor már egyetemista volt, s így az egyetemi élményeit is visszavetítette a kollégiumi évekre. A 80-as évek elejének és végének egymástól sokban különböző hangulata furcsa módon keveredik a regényben. A Kollégium blues keretes regény, a keretet a Kollégium világhírű kórusának, a Kántusnak az angliai útja képezi. Erre az útra valóban sor került 1984 nyarán, s itt a Kántus megnyert egy nemzetközi kórusversenyt. A regényíró maga is részt vett ezen az úton.

A regénynek nincs feszesen ívelő cselekménye, inkább mozaikokból, apró részletekből áll, mivel naplószerűen mutatja be egy tanév eseményeit.

Az elbeszélő személye nem állandó, az egyes szám első és egyes szám harmadik személyű elbeszélői pozíció váltakozik, attól függően, hogy a főhős meséli-e el a történetet saját szemszögéből, vagy a főhőstől független szerző szólal meg, olykor álmokat, leveleket is bemutatva.

A regény a tanév eseményeit nagyon részletesen, realiztikus aprólékosággal ismerteti, ami némi szociografikus jelleget is kölcsönöz az alkotásnak. Mint dokumentumregény tehát a kései Kádár-kor egyházi iskolájának hiteles képét közvetíti. A legelső iskolai mozzanat, amelyről képet kapunk, a nyárvégi pótvizsga. Blue is egy azon diákok közül, akik a bukás szélén állnak, s csak a pótvizsga s némi tanári könyörület segíti át a következő osztályba. Röviddel ezután az évnnyitó ünnepség zajlik, majd ezt követi az internátusba való beköltözés (a Debreceni Kollégiumban hagyományosan így nevezik a bennlakást, lévén a kollégium az egész oktatási intézmény-együttes – gimnázium, teológia, nagykönyvtár – közös neve). Mivel Blue is az internátus lakója, annak belső működését is közelről megismerhetjük. A kollégista diákok életében az első nagyobb esemény az internátusvezető által levezényelt ügynevezett „birodalmi gyűlés”, amelyen a diákok egész évre vonatkozó tájékoztatást kapnak.

A regényben a tanári kar tagjai fiktív alakok, de az író felhasználta egykori tanárai jellegzetes egyéni arcvonásait is. Az iskolaregényekkel kapcsolatban gyakran felmerül az a kérdés, hogy a valóságban ki kinek feleltethető meg a regénybeli alakok közül. Perjéssy-Horváth Barnabás kínosan ügyelt arra, hogy egykori tanárai lehetőleg ne legyenek közvetlenül azonosíthatók. Ugyanez vonatkozik a diákportrékra is. A

korszak jellegzetes „refis” diáktípusainak arcvonásai azonban karakteresen kirajzolódnak Perjéssy-Horváth írásában: ilyen például a lelkészgyerek, a pesti vagány (itt Csöves és Kvarc), a bukdácsoló (Blue), a tanulni nem hajlandó, de kreatív egyéniség, vagy a szülei (egykori 56-osok) miatt megbélyegzett diák típusa.

Perjéssy-Horváth munkája műfaját tekintve egyszerre iskolaregény, nemzedékregegy és fejlődésregény. Mint iskolaregény elénk tárja a gimnázium életét, az önképzőkör munkáját és fontosságát, valamint az ekkor fénykorát élő Kántus működését. Az önképzőkörnek igen jelentős szerepe van a regényben, a főhős drámáját is ennek keretében mutatják be. A dráma Csokonai kicsapatását tárgyalja, hiszen a Csokonai-mítosz a Kollégium életét két évszázad óta hagyományosan áthatja. Valószínűleg azért választja ezt a témát Blue is, mert rokonléleknek érzi magát Csokonaiival. Ő és társai folyamatosan a kicsapatás határán mozognak.

Mint fejlődésregény a Kollégium blues az elbeszélő, Blue felnőtté és egyben íróvá érését beszéli el. Olyan egyéniség ő, akiben van művészi hajlam, s a regény középpontjában álló diáktársadalomnak ő az egyetlen olyan tagja, aki a világot egyszerre képes belső szemmel és kívülállóként is szemlélni.

Mint nemzedékregegy a 1980-as évek ifjúságának életérzését tárja elénk a Kollégium blues, meghatározó eleme a rendszerváltás előtti politikai közhangulat megidézése. A mű egész hangvételén érezhető a politikai elbizonytalanodás, hiszen ez az a kor, amely nagyon gyors változásokat hozott. A regény diákhősei rendszeresen olvassák a tiltott irodalmat (szamizdatokat), politikai vitákat folytatnak egymás között, némelyikük titkos erdélyi utakon vesz részt. Meghatározó élményük a Hair című film, a Rolling Stones együttes, valamint olvasmányélményként Pilinszky János lírája, Márai Sándor és Ottlik Géza prózája. Nemzedékregegyként olvasva e művet, nem annyira az elbeszélőt (Blue-t) érezzük főhősnek, hanem inkább Centaur-t, a huszonháromas szoba főnökét, a regény egymásba fonódó cselekményszálainak mozgatóját. Úgy tűnik, a regény szerzője a naplóíró Blue-ba és Centaur-ba egyaránt beleírta magát, s éppen e kettős nézőpont teszi még izgalmasabbá a regényt.

A műben hiteles képet kapunk arról is, hogyan hatja át a Kollégium vallásos szellemisége a kései Kádár-korban az itt tanuló diákságot. Az iskolai élet szerves részeként a cselekményben megjelenik a reggeli áhítat (a főhős maga is tart ilyen alkalmat), a praeces (a szombat esti istentisztelet), valamint a gimnazistákkal közös épületben lakó teológus diákok sajátos világa is.

A mai diák olvasó számára feltűnő, hogy a regény szerint a 80-as években a diákok milyen komoly kihágásokat engedhettek meg maguknak, szinte következmények nélkül. Ez talán írói túlzásként is felfogható, de bizonyára a képlékeny politikai közhangulat eredménye is lehetett. „A borozásnak történelmi távlatokban hagyománya van a Kollégiumban. A régi szép időkben borfejadag is járt a tanulóknak, az iskolának szülője volt, a klasszikus műveltséghez tartozott a nedűk ismerete. Elég Csokonai Vitéz Mihály írásaira utalni. Mára ennek a kultúrának csak halvány emléke maradt. A házi rend, az írott törvény tiltja az italozást, de az íratlan nagyvonalúbb. Történelmi okokból belefér egy kis tütekülés, persze ha sikerül megőrizni a mértéket, no meg a józanság látszatát. A borivás nimbuszát itt nem törte meg teljesen a sörözés viharos térhódítása. Ezt látja az ember, ha nyitott szemmel körülnéz a házunk táján.” – olvashatjuk a „Borvirág” című fejezetben.

A regény rövid, esszézerű, önálló címmel ellátott egységekre tagolódik, s mivel a sajátos korhangulat és életérzés megragadása és közvetítése mellett a cselekmény maga másodlagos a szövegben, az egyes fejezeteket akár sorrendjüket fölcserélve is olvashatjuk. Ez az írói eljárás nekem azért tetszett, mert a mai olvasónak gyakran csupán két-három perce van az olvasásra, s egy-egy rész ennyi idő alatt általában végig is olvasható. Véleményem szerint a regény izgalmas olvasmány, hiszen hatásosan idézi meg a rendszerváltás előtti diákéletet, korszellemet. Az idősebbekben nosztalgiát ébreszthet fiatalságuk iránt, a debreceni olvasó emellett ráismerhet mára szinte teljesen eltűnt jellegzetes városi helyszínekre, a mai középiskolások pedig e regényt lapozva összevethetik az akkori diákéletet a maival, és irigységgel állapíthatják meg, hogy a külső politikai kényszer és a korban megszokottnál nagyobb belső szabadság együttesen milyen színes diákéletet eredményezett a negyed századdal ezelőtti Debreceni Kollégiumban.

Bibliográfia

- Perjéssy-Horváth Barnabás: Kollégium blues, Kairosz Kiadó, Budapest, 2005.
- Perjéssy-Horváth Barnabás: Blue irományai, Kairosz Kiadó, Budapest, 2006.
- Győri L. János: Regény az 1980-as évek Debreceni Kollégiumáról. In: A Debreceni Református Kollégium Baráti Körének Évkönyve. Debrecen, 2005, 114-122.
- Győri L. János: Perjéssy-Horváth Barnabás regénye a Debreceni Kollégiumról. In: Magyar református Nevelés 2005. okt., 14-16. (újra megjelent: A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumának Évkönyve a 2004/2005. tanévről. Debrecen, 2005, 57-60.)

Egy mai énekmondó: Kobzos Kiss Tamás

Tóth Marcell Máté (Tóth Árpád Gimnázium 10.f)

Köszöntöm a Hallgatóságot!

Kobzos Kiss Tamás énekmondó, előadóművész 1950-ben született Debrecenben. Szülei pedagógusok voltak, mindketten magyar történelem szakos tanárok, édesapja Kiss Tamás, költő, író.

Középiskolásként a fizika, a rádiószerelés a kémia érdekelte. Vegyész szakon végzett a Kossuth Lajos Tudományegyetemen és restaurátorként dolgozott évekig, előbb budapesti Néprajzi Múzeumban, majd a Déry Múzeumban. Fiatal kora óta érdeklődött a zene iránt, középiskolásként már zongorázott, gitározott. Játsszik citerán, brácsán, furulyán, kobzon és több zenei együttesrel is fellépett pl. tagja volt a Kalákának, és Kecskés együttesnek.

A bécsi Clemencic Consort tagjaként középkori zenét szólaltat meg. Állandó közreműködője a Jánosi együttesnek. A népzene és a régi zene mellett foglalkozik protestáns egyházi zenével is. Több állami kitüntetés birtokosa; egyebek közt

Köztársasági Arany Érdemkereszt és Prima díja van. Előadói munkásságát 2005-ben a Magyar Régizenei Társaság Tinódi-lanttal jutalmazta, 2006-ban pedig megkapta a Magyar Örökség díjat. Több önálló népzenei lemeze is megjelent, illetve több albumban közreműködőként szerepelt. Jelenleg az Óbudai Népzenei Iskola igazgatója.

Én most a három, Debrecenhez kötődő lemezéről fogok beszélni.

2000-ben Debrecen város pályázatának segítségével kiadta a Főnix és bárány c. CD-t, mely debreceni költők énekelt verseit tartalmazza.

A lemezen Fazekas Mihály, Dsida Jenő mellett édesapja, Kiss Tamás verseit is megéneklí. A lemezborítón édesapja hozzá írott verse a mottó: *„Fiamnak, hangszereihez: Pendítsd csak kobzod, citerád, gitárod, lantodat, valahol tört szemeket látsz, meggyötört arcokat. El kell találni, kit mi bánt, s kinek melyik való, hangold arra a húrt, a fát, légy te az örömadó.”*

Kiss Tamás Kisújszállásról származik, 20 évesen került először Debrecenbe. Szülővárosához mindig hű maradt, de Debrecenben is otthonra talált. Erről tanúskodnak versei pl. a Debrecen, a Kölcsey háza vagy akár a Bolond Istók tünődése. (zene: *„Mikor fiatal voltam, országra csatangoltam, s egy szál bottal kezembe' betértem Debrecenbe. Nem is gondoltam másra, egy kis kiruccanásra, csak hogy világot lássak, s odébb is álljak másnap.”*)

A lemezen hallhatunk még Csokonai bordalt, Pálóczi Horváth Ádám éneket, ismeretlen szerzők műveit, humoros és szomorú verseket egyaránt.

A második irodalmi lemeze a Hangzó Helikon sorozatban jelent meg, Ez a sorozat a magyar költészet nagyjait szólaltatja meg – egyebek közt Kányádi Sándort, Adyt, Petőfit, Aranyt, Kosztolányit, József Attilát, Faludyt, Radnótit, Dsida Jenőt – olyan előadóművészek, mint Cseh Tamás, Sebestyén Márta, Palya Bea vagy a Kaláka és a Sebő együttes hangján. Kobzos Kiss Tamás, talán nem véletlenül, Csokonai verseit éneklí meg. 13 ismert Csokonai vers szerepel a lemezen, s ezek közül ki tudja miért, rögtön az elején jókedvű, boros dalt hallhatunk. (zene: *„Évoé, Bakhe, évan, évoé! Évoé, Bakhe töltsd lelkünket bé! Itt van a zúzos december: Bor van-é? Bort igyon ma minden ember: Évoé!”*)

A továbbiakban is Csokonainak inkább ezt az életörömét tapasztalhatjuk, néhány szerelmes vers társaságában, de megszólal a lemez végén a Jövendőlés az első oskoláról a Somogyban. Összességében az album Csokonai könnyedebb oldalát mutatja be.

2007-ben Debrecen városa Kölcsey ösztöndíjat adományozott Kobzos Kiss Tamás számára, egy debreceni lemez anyagának az elkészítéséhez. Ezért született a harmadik irodalmi lemez, „Nem megyek én innen sehova” címmel – melyet Petőfitől kölcsönzött. A versek többsége Kobzos Kiss Tamás saját megzenésítésében szólal meg. Az első dallal rehabilitálja városunkat Petőfi elhíresült „egy tele” miatt.

Bár, csak úgy, mint Adyról és egyéb költőkről, Petőfiről is úgy tudjuk, a Debrecenről alkotott véleménye nem pozitív, ezt, ez a dal ellenpontozza. (zene: *„Nem megyek én innen sehova, noha sorsom itten mostoha, hátha volna még mostohább is, nem maradnék-e itt tovább is. Nagyon kedves nekem ez a hely, elmegy majd a tavasz, menjen el, elmehet a nap, a csillagok, de én nem mék, én itt maradok.”*)

Találunk más szokatlant is ezen az albumon. Kölcseyt elsősorban nem a bordalairól ismerjük, Kobzos Kiss Tamás mégis egy ilyet választott. Tóth Árpádra sem a cinikus, gúnyos humor jellemző, ám az itt elhangzó kuplé kifejezetten szarkasztikus. A lemeztől természetesen nem hiányozhatnak édesapjának versei sem, de megjelenik Arany János, Buda Ferenc, Ady és Gulyás Pál is. Ajánlom mindenkinek ezeket a lemezeket, aki szereti a jó zenét és a jó verseket együtt, és érdekli a debreceni költészet.

Kobzos Kiss Tamás számos fellépése dacára rendszeresen megjelenik szülővárosában, például ebben a könyvtárban is többször tartott előadást. Legközelebb a Kölcsey Központban láthatjuk lemezbemutatóját december 7-én.

Édesapja Debrecen című versével fejezem be előadásomat és köszönöm a figyelmüket. (zene „*Címereden őt szeretem, a főnixmadarat, mely Napba néz, s belőle issza az aranysugarat. Ki fönn a lángokon hevül, s parázson lépeget, de a szárnyai összekötnek földet és eget. Azt szeretem benne ma is, az életet adót, időnként föl-föl lángolót, de el nem hamvadót.*”)

**Egy elfeledett regény a Debreceni Kollégiumról.
Karácsony Sándor: Holdbeli diákélet**

**Felhősi András Imre (Református Kollégium Gimnáziuma,
Debrecen 11.b)**

Karácsony Sándor író, költő, pedagógus és kultúrpolitikus 1891. január 10-én született Földesen. 1902 és 1910 között a Debreceni Református Kollégium tanulója volt. A jegyzőkönyvek feljegyzései szerint már diákként elsősorban pedagógiai, filozófiai kérdések foglalkoztatták, s néhány állításával meghökkentette diáktársait és tanárait. Nagyhatású pedagógiai írásaiban később gyakran és nagy szeretettel emlékszik a Kollégiumra. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, de vendéghallgatóként megfordult Genfben, Münchenben, Grazban és Bécsben is. Önkéntes katonai szolgálata során az I. világháborúban szerzett súlyos sebesülése miatt csak 1918-ban szerezte meg a tanári diplomát. 1927-ig Kassán, majd Budapesten középiskolai tanárként, aztán a Debreceni Egyetem a pedagógia professzoraként tevékenykedett. A két világháború között a magyarországi cserkészmozgalom dinamikus alakja volt, 1945 után a magyar szabadművelődés irányítója lett. 1948 után egyre több támadás érte és a hatalomra kerülő kommunisták szemében nemkívánatos alakká vált. 1950-ben lemondatták katedrájáról és nyugdíjazták. 1952. január 23-án halt meg Budapesten. A kommunista hatalom később is mindent elkövetett azért, hogy Karácsony Sándort és az általa képviselt keresztyén és nemzeti gyökerű pedagógiai koncepciót elfeledjék. Ez sajnos mára csaknem sikerült, Karácsony Sándort többnyire elfelejtették. Karácsony Sándor szerint az irodalom, tudomány és a művészet kollektív lelki jelenség, ugyanúgy a jog és a vallás is. Műveiben a korabeli modern pedagógiai

törekvések elemeit a protestantizmus újjászületését szorgalmazó elképzelésekkel egyesítette. Szemlélete kortársai közül főként a népi írókra hatott.

Pedagógiai koncepcióját elméleti művek sokaságában fejtette ki. De sajátos pedagógiai elvei az általam választott *Holdbeli diákélet* (1948) című regényét is áthatja. A mű hasonló Móricz Zsigmond *Légy jó mindhalálig* c. regényéhez. A regény hőse egy földesi földbirtokos család gyermeke, aki a falu világából egyszerre belecsöppen a Debreceni Kollégium világába és a városi életbe. Nehéz felvennie a tempót a többiekkel. Karácsony Sándor a főhősbe – akit szintén Sándornak hívnak – önmagát is beleírta. A kis, hetedikes Sándor csak a saját szemének hisz, így amikor a Hortobágy és Kína térképét egymás mellett látja, Kínát is Hortobágy-nagyságúnak véli. Még azt a tényt sem hajlandó elfogadni, hogy a Föld gömbölyű. Még a disznótort sem a tankönyv, hanem saját élményei alapján ismerteti fejeletében. Retteg a tanároktól, a félévi bizonyítványosztásnál a bukástól is tart, holott csupa jeles.

A regény második szakaszában már a serdülő Sándorral találkozunk. Kikerül az eddigi társaságokból, és gyakran cserélgeti barátait. Lázadozik a felnőttek ellen is. Egyik barátja halála azonban annyira megrázza, hogy szembefordul a világgal, legfőképpen a felnőttekkel. Egy képzeletbeli világ alakul ki a gondolataiban, amely nem a Földön, hanem a Holdon van. Sándor még a nevét is megváltoztatja: ettől kezdve ő már Nagy István. A Holdon is van egy teljesen hozzá hasonló Nagy István, aki meghívja „földbeli” barátját a Holdra. A földbeli Nagy Pista le is írja egyik barátjának a Holdra vezető „utat”, mintha vonaton utazott volna. A Holdra jutni nem egyszerű dolog, különféle képzeletbeli állomásokon kell átszállni, és könnyen el lehet tévedni. A cselekménynek ez a része a Biblia tanításaival mutat rokonságot. Ugyanis a boldogságra, az üdvösségre vezető út is épp ilyen. Könnyen eltévedhetünk rajta. A holdbeli élet utópisztikus. Itt minden merő ellentéte a földi létnek. A holdi lét alapja a barátság és a szeretet. A holdbeli iskolában azonban a tanár és a diákok között egy furcsa, függönyszerű fal van, amin keresztül a diákok a tanárt mindig indulatosnak és könyörtelennek látják. A függöny mindkét félnek torz és hamis képet ad a másikról. Azonban Nagy Pistának unalmukban lyukakat fúrnak a függönybe, amin keresztül a tanárt szelídek és kedvesnek látják. A lyukon átnézve mindkét félről valódi képet kapunk. A tanár célja ugyanis nem a bántalmazás, hanem a nevelés, ami szeretetből fakad. Itt érti meg a földi Nagy Pista, hogy a holdbeli élet legfontosabb dolga a szeretet. Karácsony Sándor neveléelméletének is ez a lényege: a tanulás is lelki dolog.

A földre visszatért Nagy Pista továbbra is tervez és megalkotja holdbeli országát, „Nagyalfabécia”-t. Terveit papírra is veti. Azonban ezt valódi társai és a felnőttek nem nézik jó szemmel, így mind a Kollégiumban, mind otthon konfliktusokba keveredik. A mű végén magával az iskola igazgatójával is szembeszáll. Szülei minden írományát elégetik, így véget vetnek „Nagyalfabécia” tervének. A mű itt zárul le. A regény vége egy kissé lehangoló, mert a végső tanulsága az, hogy ilyen „holdbeli” körülmények tényleg csak a képzeletünkben születhetnek. Karácsony Sándor itt is beleírta magát a történetbe, hiszen az ő terveit is „elégették” és az 1948-ban már hatalmon lévő kommunizmus nem tűrte meg Karácsony Sándor elképzeléseit, és minél gyorsabban ki akarták törölni azt az emberek emlékezetéből, ami sajnos nagyrészt sikerült is.

A regény Debrecenhez is több szálon kapcsolódik. A szerző bemutatja a XX. század eleji várost, azon belül a Kollégiumot és annak életét. Ismerteti az akkori tanítási gyakorlatot, így például a préceptori rendszert, amikor a nagyobb diákok tanítják a kisebbeket. Fontos szerepet kap a történetben a Kollégiumra jellemző latinos műveltség, s így számos pedagógiai jellegű szakszóval vagy latin kifejezéssel találkozhatunk a műben. A Kollégiumon kívül több debreceni nevezetesség is megjelenik Karácsony Sándor írásában, mint a Kistemplom, a Nagytemplom vagy a Hatvan utca.

Nekem különösen tetszett a regény nyelve, stílusa. Karácsony Sándor gyakran él a humor eszközével. A főhős ismételtelen olyan helyzetekbe kerül, amelyek humor forrásaként szolgálhatnak. Például, hogy kedvében járjon földrajztanárának, aki egyúttal végzős teológushallgató is, s mint ilyen rendszeresen prédikál debreceni gyülekezetekben, a főhős az újságból értesülve az istentiszteletek rendjéről, ismételtelen meghallgatja tanára prédikációit. Dervis – így hívják a préceptor-lelkészt – azonban nem örül e látogatásoknak, mert hamarosan kiderül a kisdíák számára, tanára heteken át ugyanazt a sablonos beszédet mondja el Debrecen szószékeiről. Számomra különös felismerés volt, hogy városomban, Balmazújvároson ma is számos eleme él annak a tájnyelvnek, amelyet Karácsony Sándor falusi származású kisdíák hőseinek szájába ad. „Ne kímíjj, nyavajás, vágj földhő, ha tucc, hogy edzőggyek máskípp hőssé, firfiemberlítettremre?” – halljuk a regény egyik hőstől, s felénk ez ma is hasonlóképpen mondanák.

Bár Karácsony Sándor alkotása alapvetően ifjúsági regény, ezen túl azonban bizonyos értelemben pedagógiai életművének összefoglalását adja regényes formában, s mint ilyet akár szellemi végrendeletének is tekinthetjük. Ez a műve tehát elsősorban nem gyerekeknek, hanem inkább felnőtteknek szól. Remélem, a jövőben egyre több olvasó veszi majd kezébe Karácsony Sándor műveit.

Bibliográfia:

1. Bényei József: Debreceni irodalmi lexikon, Debrecen, é. n. 182-183.
2. Debreceni Református Kollégium története, Szerk. Barcza József, Budapest, 1988. 681.
3. Kontra György: Karácsony Sándor, Budapest, 1992.
4. Lendvai L. Ferenc: Egy magyar filozófus: Karácsony Sándor, Budapest, 1993.
5. Magyar Nagylexikon 10. kötet, Budapest, 2000. 548.

Irodalom-Debrecen-Színház

Széplaki Nóra Erika (Tóth Árpád Gimnázium, 10.f)

Témám – ahogy már a cím is sugallja – Debrecen színházi élete és a hozzá kapcsolódó irodalmi művek. A felhívásban egy regény, egy író, vagy bármely más téma bemutatása szerepelt. A színház iránti szenvedélyem miatt – ami a rajongáson túl, hobbiként is megnyilvánul – nem tudtam megállni, hogy ne csempésszem egy kicsit ezt is bele. Ezért először Debrecen színházi életét, majd az irodalmi kapcsolódásokat fogom bemutatni.

Mielőtt ebbe belevágnék, szeretném a hallgatóságot megismertetni a Csokonai Színház megszületésének történetével, és az évekkel ezelőtti színházi viszonyokkal.

Nem a mai ismert épület volt Debrecenben a színházi élet első otthona. A Piac utcán álló „Fehér Ló” vendégfogadó szekérszínében, a „komédiás házban” tartotta első előadását. Működését emléktábla jelzi a Piac utca 54. szám alatt. 1810-ben ebből a társaságból vált ki az első debreceni önálló társulat, ez 1824-ig maradt együtt. Ezt követően több mint három évtizedig 25 társulat lépett fel a városban.

Debrecenbe érkezett a népszerű tenorista és színházigazgató, Reszler István „dráma és dalmű társulata”. Reszler saját költségén építtetett „fedett színkört” azaz deszkaszínházat a Péterfia u. 4. sz. alatti házban. Ez a társulat avatta fel az állandó kőszínházat 1865. október 7-én.

Komjáthy János igazgatása alatt, 1898-ban ünnepelte a színház a debreceni színjátszás centenáriumát. Ekkor minden jelentős színész megfordult a városban, aki valaha itt játszott vagy vendégszerepelt.

Igazi fénykor azonban a századfordulón következett be a színház életében. 1916–1936 közötti időszakban gazdasági nehézségek között és változó sikerrel működött a színház. Válságos évek következtek s csak Heltai Jenő szervezőtehetségén múlt, hogy az 1916-ban Csokonai Vitéz Mihály nevét felvevő színház úrrá lett a helyzeten.

1936–1939 közötti években új színház született Horváth Árpád bátor kísérletei révén. Saját pénzén korszerűsítette a színházat, forgószínpadot építtetett, modern, nagyvonalú díszleteket terveztetett. Az ember tragédiája országosan is feltűnést keltett modern előadásával.

A színházzal való kapcsolatomban az iskolán keresztül is erősödött és erősödik. A Tóth Árpád Gimnáziumban évek óta rendszeresen közreműködnek különböző események vagy foglalkozások keretein belül rendezők és színészek. Ilyen például a Tóth Árpád Szavalóverseny – ahol zsűritagként vesznek részt –, a Diákönkormányzati nap, a színjátszókör keretein belül vagy különböző darabokkal kapcsolatban tartanak előadásokat. Ezek a foglalkozások érdekesek és hasznos információt nyújtanak azok számára, akik hasonló szakmában szeretnék elhelyezkedni, vagy csupán érdeklődnek a színház iránt.

Régebben több teltházas előadás nézőközönségét gimnáziumunk adta. Jelenleg a Tóth Árpád Színházbérlettel – amelyet iskolánk bármely tanulója megvásárolhat – látogatunk darabokat. Ám más érdekes, bérleten kívüli előadásokon is részt szoktak venni iskoláink tanulói.

Előadásomban, a továbbiakban két színházi élményemről szeretnék beszélni.

Az egyik az a darab, amit most láttam a színpadon: Szergej Medvegyev: Fodrásznó című alkotása.

A másik Szabó Magda: A macskák szerdája című drámája, melyben egyként testesül meg az Irodalom, Debrecen és a Színház.

A fodrásznő

A fodrásznő című előadás közel egy éve tekinthető meg a színházban.

A darab egy középkorú fodrásznő életéből emel ki pár hónapot, és mutatja be annak közel sem unalmas napjait. Az előadást pár héttel ezelőtt láttam, így saját élményeimet oszthatom meg önökkel, és ennek hatására talán kedvet kap valaki az előadás megtekintéséhez.

Ahogy a színházba értünk, egyszerre fogott el a meglepődés és kétely furcsa érzése. A teljesen üres színpadon egy újságokból magasodó fal volt található. Nem értettem, hogy nőhet ki ebből egy érdekes előadás. Ekkor még nem bíztam a színházi egyszerűségben és kreativitásban, ám az este végére rájöttem, felesleges volt az aggodalmam. A falból később ablakok és létrák 'nőttek ki'. Volt, hogy tűzoltócsövön emelték róla a magasba a színészeket, vagy épp táblának használva rajzolták tele.

A főszereplő, Ilike, már a történet elején levelezésben áll egy hamarosan szabaduló rabbal. A levelek utóirata mindig az: tépje szét, majd égesse el az üzenetet, mert a férfi nem szeretné, ha kettejük lángoló érzéseiről illetéktelenek is tudomást szereznének. Az író ezzel a mondattal illetve kéréssel a későbbiekben megtörténő tragédiát készíti elő. A történetet a fodrásznő meséli el. Optimista elképzelésében mutatja be az eseményeket, így a műben található valóság, amely igencsak drámai és kegyetlen, kissé eltusolódik, talán mondhatom úgy, hogy békésebbnek látszik. Infantilis nézeteit ragasztja ránk át, a gyilkossági kísérletek és fizikai kontaktusok szinte véletlenségeknek és akaratlanságoknak tűnnek a szemében – ám ha jobban belegondolunk ezek valójában tragikus és félelmetes esetek.

A történet a naivságon és kegyetlenségen kívül azt is bemutatja, hogy a szerelemnek hány formája létezik. Bár mindezt kissé durván teszi. A fegyenc, a volt férj, és a szerelmes férfi is, egy-egy példa a különböző románcokra. Bemutatja a kapzsi, azaz az érdek, és az igaz szerelmet egyaránt.

Amikor kiléptünk a nézőtérről, odasietett hozzám egy ismerős, hogy megkérdezze, milyen volt a darab. De nem tudtam válaszolni. Igazából nem tudtam még azonnal felfogni azt, amit láttam. Maga az optimizmus, amibe tragédia bele volt ágyazva és komikumká alakult át, humoros és szórakoztató hatást keltett, de mégis volt mögötte egy mély jelentéstartalom és szörnyű bűncselekmény. Mindezt nem lehet azonnal teljesen megérteni. Ha a darab jelentésének mélységein el szeretnénk gondolkozni, azt azonnal nem lehet, szükség van legalább pár órára, míg letisztul, és tényleg csak a mélységekre tudunk koncentrálni, eltűnik a fejünkben a zene, a kiváló díszletmegoldás, és a szereplők jellemében lévő humor gondolata.

Szabó Magda műveiből már több darab is látható volt a Csokonai Színházban. Ezek közül A macskák szerdáját láttam.

Miután megnéztem az előadást, kedvet kaptam a történet elolvasására. Amikor láttam a darabot, még nem igazán voltam annyira érett, hogy felfogjam mi is zajlik valójában a színen, viszont a színészek játéka nagyon megtetszett. Ez ösztönzött az elolvasásra. Azt hittem a könyv kevésbé fog számomra élményt nyújtani, mint a darab, de tévedtem. Egy szóval tudom csak kifejezni mindazt, amit átéltem: fantasztikus. Egyszerre szomorú, dühös, igazságtalan. Szabó Magda tehetségének köszönhetően, hamar megszeretteti velünk Csokonait, és mivel a többi cselekmény szinte vele kapcsolatban, vagy általa jön létre, így végig követhetjük útját és izgulhatunk érte.

Mi most tanuljuk Csokonai költészetét. Persze a tananyag és a dráma tartalma eltérő. A tanultak kevésbé mutatják be az érzelmi szálakat. Igazából, amikor a tankönyvi ismereteket hallottam felháborodás tört ki bennem valahol mélyen, mert a történet jobban tetszett, mint a tananyag. Át tudtam érezni az álmodozó, szabályátszegő, lázadó művészlélek sorsát, aki olyan bajba sodorja önmagát, melynek következtében azt a helyet veszíti el, ami talán az életében a legfontosabb szerepet játszhatta.

A könyv elolvasása kihívást jelentett számomra, nem a nyelvezet régiessége miatt, mert az könnyen értelmezhető. A problémát inkább a kisebb szünetek okozták, amelyeket azért kellett tartanom, mert a felháborodás vagy a sírás kerülgetett. A dráma rövid, de mégis igazán kifejtő. Olvasása során a szívünkbe foglaljuk Csokonait, és átérezzük milyen tehetségtől kell megválni a Kollégiumnak, és azt, hogy neki milyen fájdalmas ez a lépés.

A történetben egy kamasz lázadó, de egyre jobban kiforró fiút ismerünk meg, aki igazi művészlélek. Szüksége van saját térre és a szabályok áthágása mindennapi tevékenységének minősül nála. És mégis, az a szeretet, amit közte és Domonkos igazgató úr közt van, meghatóvá és megérthetővé teszi a történeteket. Ahogyan az ő szeméből nézzük Csokonait, egy igazi zsenit, egy tehetséget, egy lángelmét látunk, aki nem tudja elfogadni a körülötte lévő körülményeket. Szabadságra vágyik, és azért is harcol. Ám korlátait nem tudja tartani és kíváncsiságának köszönhetően nemcsak magát, de az iskoláját is bajba keveri. Így egy olyan kapcsolat megpróbáltatásait láthatjuk, ami a történet érzelmi szálát biztosította.

Mindenkinek csak ajánlani tudom ezt a drámát. Engem megríkatott, felháborított, és mutatott egy új szint számomra; adott egy olyan csodálatos érzést, amit kevés dráma tud.

Mindkét mű megtekintését ajánlani tudom, fiataloknak és idősebbeknek egyaránt. Visszagondolva az évekkkel ezelőtti önmagamra, most már tapasztalatból tudom mondani, hogy akár csak egy vagy két év eltelése után is már más-más érzéseket ad át egy adott darab, mivel más fejjel és értékrenddel nézzük az adott szituációt.

Remélem valamelyik megragadta érdeklődésüket, vagy akár mindkettő és ma délután egy, illetve két olyan művet tudtam bemutatni – talán egy kicsit másképp, mint ahogy szokásos – ami hamarosan az önök szívéhez is közel kerül.

Forrás:

- Szabó Magda: A macskák szerdája; Budapest: Európa Kvk., 2008.
- <http://www.csokonaiszinhaz.hu>

Debrecen és az irodalom. A mindenkit rabul ejtő Twilight nyomában

Csádi Ádám és Kecskés Dóra (Tóth Árpád Gimnázium, 9.d)

A mi városunk bővelkedik a híres írók és költők személyével: Szabó Magda, Csokonai Vitéz Mihály, Szabó Lőrinc, Tóth Árpád, Gulyás Pál, akiknek a neve hallatán szerintem mindenki azonnal az irodalomra gondol.

Kérdezhetné bárki, hogy kapcsolódik az Alkonyat Debrecenhez?

A Twilight az egész világon hódító útra indult. Sokan várják a következő kötetek megjelenését. Debrecenben is, mint bárhol a világon rajongói klubok alakultak, beszélgetések kezdődtek. A Tóth Árpád Gimnázium, ahova mi is járunk, a könyvtárunkban Tóth Eszter könyvtárban működik már kilenc éve a Kódex Klub:

- Beszélgetések regényekről, versekről, színházi előadásról, filmekről
- Író-olvasó találkozók
- Pályázatok, beszámolók készítése
- Irodalomkutatás módszereinek megismerése

Ebben a tanévben, októberben a diákok kívánságára az Alkonyat című könyvvel foglalkoztunk. A regényhez kapcsolódó érdekességeknek, felvetett problémáknak néztünk utána a könyvtárunkban.

Elsőként a szerzőnő életének, írásainak néztünk utána. Megkerestük az általa felidézett írók könyveit.

Stephenie Morgan Meyer: 1973. december 24-én született Hartfordban, Connecticutban. A Brigham Young Egyetem, angol szakán végzett. Három fia van. Hatottak rá többek között: Jane Austen, William Shakespeare, Brontë nővérek, Lucy Maud Montgomery, William Goldman, Douglas Adams.

Az Alkonyat ötlete álmában fogant meg, Álmában egy halandó lányt látott, aki egy vámpírfiúval beszélgetett egy mezőn. A vámpír szerelemes volt a lányba, de ugyanakkor mérhetetlenül kívánta annak véréit is. Azelőtt soha nem írt semmit, de onnantól, hogy papírra vetette a 13-as fejezetet, csupán három hónapjába telt, míg elkészült a teljes könyvvel, és neki kezdett az Epilógusok írásának is. Rengeteget készített belőlük így nyilvánvalóvá vált számára, hogy a történetnek még koránt sincs vége. Azóta már több könyve is olvasható magyarul is:

- Alkonyat (Twilight), Könyvmolyképző Kiadó, 2009
- Újhold (New Moon), Könyvmolyképző Kiadó, 2006
- Napfogyatkozás (Eclipse), Könyvmolyképző Kiadó, 2007
- Hajnalhasadás (Breaking Dawn), Könyvmolyképző Kiadó, 2008
- Pokoli báléjszakák (Prom nights from Hell), Könyvmolyképző Kiadó, 2009
- A burok (The Host), Agave Kiadó, 2008

A könyv kapcsán felelevenítettük a történelmi hátteret a híres Draculát. Utánanéztünk a töröcsvári várnak, ami állítólag az otthona volt a vámpírnak – bár itt csak a valóságban néhány éjszakát töltött el. Megtudtuk, hogy milyen történelmi tényen alapult a vér utáni vágya. A [törökök](#) elleni számos csatában győztes [Hunyadi János](#), Magyarország kormányzója röviddel [1456](#)-ban bekövetkezett halála előtt Havasalföld vajdai székébe segítette Vlad Dracul fiát, a későbbi [III. Vladot](#). Ez az ember vált ismertté, mint „Karóbahúzó Vlad”, s végül, mint „Drakula gróf”. Kegyetlenségben bizonyára vetekedett [Néróval](#) és [Rettenetes Ivánnal](#), és atyjához hasonlóan – török segítséggel vagy anélkül – azon zavaros időkben vadul be-betört [Erdélybe](#) Középkori harcmodor elrettentő részeként az ebédjét az elfogott katonák kivégzése közben fogyasztotta el.

Megismerkedtünk vámpírokkal foglalkozó szépirodalmi és ismeretterjesztő könyvekkel is: Stoker Dracula, 1890; Darren Shan sorozat kötetei.

Térképeken és az interneten keresztül megkerestük a regény valós helyszíneit, az indián rezervátumot, az iskolát, az erdőt. Nagyon megragadott minket a táj szépsége és az erdő vadsága.

A sorozatról:

Története: Egy mindig ügyetlen lány, aki magát is közveszélyesnek vallja és a bajt mágnesként vonzza, egy lelassult kisvárosba költözik apjához. Itt megtetszik neki egy fiú, kinek családját nagy hiedelem veszi körül. Ezután egymásba szeretnek, ami tovább bonyolítja a történetüket.

„Három dologban teljesen biztos voltam. Először, hogy Edward vámpír. Másodszor, hogy lényének egyik része – bár nem tudtam, mennyire képes uralkodni felette – a véremre szomjazik. És harmadszor, hogy én feltétel nélkül és gyógyíthatatlanul szerelmes vagyok belé.” (Bella)

"-Bella, mielőtt megismertelek, olyan volt az életem, mint a holdtalan éjszaka. Nagyon sötét volt, de azért voltak csillagok, az értelem apróbb fénypontjai. Aztán jöttél te, berobbantál az éjszakába, mint egy meteor. Hirtelen minden fényes és gyönyörű lett. És mikor elváltunk, amikor lehullt a meteor, megint minden sötétségbe borult, de a szememet addigra már elvakította fény, Nem láttam többé a csillagokat. És így már nem volt értelme semminek..." (Edward)

Nemrég mi is átéltük, hogy egy új környezetbe, osztályba kerültünk.

Mi is kíváncsian várjuk a sorozat magyarul megjelenő köteteit.

Szereplők:

- Bella és Edward, a két szerelmes, kik között hatalmas a szakadék.
- Carlisle és Esme Edward pótszüle, kikből árad a szeretet.
- Edward póttestvérei az apró termetű és imádnivaló Alice és ahogy a könyvben említik, a "világfájdalmas képű szöszi" barátja, Jasper. A mackótermetű Emmett és földöntúli szépségű barátnője, Rosalie.

Szénási Miklós: DEOL.hu-n ezt írta a sorozatról:

„Vannak jó és rossz hősei a Twilight-sagának. Milyen veszélyei vannak annak, ha az ember egy szombat éjszaka szórakozni indul. Merthogy nem feltétlenül attól kell tartani szülőnek és gyereknek, hogy az utcákon csatangolókra nagyfogú szörnyek támadnak: hanem az agresszív és primitív emberállatoktól. Akikből akad elég a mi utcánkban is. E helyzetek jó része bizony a hétköznapiokból is ismerős lehet bármelyikünknek”

A film:

A könyvet Catherine Hardwicke filmesítette meg, szerintem kitűnően. A szereplőválogatás csodás, miközben olvastam tényleg ilyennek képzeltem az alakokat. A könyv helyett semmiképp, de után mindenképp ajánlom a filmet mindenkinek.

Dóri: Az Alkonyattal először filmen ismerkedtem meg. Ezelőtt még nem hallottam róla, de nagyon tetszett, amikor megnéztem. Egyre jobban érdekelt ez a téma, de sajnos csak mostanra sikerült megvenni a könyvet. Így engem is elkapott az Alkonyatláz, és mára teljesen magával ragadott. Annyira izgalmas és fantasztikus a történet, hogy nem lehet letenni a könyvet. Ezt, amikor még nem olvastam nem hittem el, de most hogy én is teljesen belemerültem ebbe a vámpírsztoriba, minden bizonnyal én is csak megerősíteni tudom az előző megállapítást. Ezek után én mindenkinek azt ajánlom, hogy semmiképp ne hagyja ki életéből az Alkonyat-sorozat elolvasását.

Ádám: Először én is a filmet láttam és még az Alkonyat láz előtt elolvastam könyvben is. Megragadott és berántott oda, ahol most vagyok, az Alkonyat imádók közé. Nemrég fejeztem be az Alkonyat-sorozat harmadik könyvét. Szerintem a három közül ez volt a legcsodásabb. Bár olyan sok apró részlet alaposabb leírását nem tudta véghezvinni az író, mivel akkor a könyv nem hatszáznegyven oldal lett volna, hanem ennél több. A negyedik rész januári megjelenéséig már nem tudtam várni, ezért belekezdtem a netről leszedett nyersfordításba. Miközben olvastam én is ott lépdeltem a dús forkasi erdőben Edward és Bella oldalán.

„Hihetetlen, micsoda különbség van aközött, hogy olvasol valamiről, a moziban látod, vagy személyesen megtapasztalod, nem?”

Értékelés (Részletek)

Korszós Bálint

...Európai uniós projekteken is lehet olyat találni, hogy prezentációnak nevezett mini előadásokon kell bemutatni kutatásuk, vagy közös munkálkodásuk eredményét, s általában az előadás módjára legalább akkora hangsúly fektetődik, mint magára a dologra. Tehát azt is meg kell tanulni, hogy adunk elő. Nagyon szerencsés az, ha valamilyen képi anyaggal illusztráljuk az előadásunkat. Nem azt mondom, hogy sok kép kell, csak

ami a fantáziánkat megköti. Hiszen egy ilyen előadásnak a veleje mégiscsak a megfogalmazás. A következő kérdés, hogy élőszóban mondom, vagy felolvasom. Azt hiszem, ahhoz nagy rutin kell, hogy valaki a jól megírt dolgozatát élőszóban elő tudja adni., tehát megengedett a felolvasás, de ahhoz, hogy élményszerűen tudja felolvasni, az kell, hogy jól ismerje a saját szövegét...

Szentei Tamás

... Nagyon tetszettek azok az előadások, amelyekben személyes érintettséget és önálló véleményt tapasztaltam – még ha ezek kiforratlanok is, és nem minden esetben megalapozottak. Jó, ha van az előadónak saját karakteres véleménye! Én azt gondolom, hogy mindenki törekedjen arra, hogy ez megalapozott legyen, de nem baj, ha valamiben nem értünk egyet...

... Amikor megvan az előadás szövege, összeáll nagyjából a mondandónk, akkor érdemes végiggondolni, hogy esetleg egy apró, helyi érdekességgel színesítjük. Sok esetben hallunk idézeteket, ez jól esik, mindenképpen fontos eleme egy előadásnak...

... A legfontosabb, hogy tartalom, amit hallunk élményszerű legyen, tehát nem egy ismeretlen szöveg előadása történik, hanem az amit az előadó magáénak vall, és elő is tudja adni. Ettől hiteles, függetlenül attól, hogy ki mennyire bátor, és el mer-e szakadni, vagy ragaszkodik a leírt szöveghez. Ekkor az a hatás, hogy igen, ez az én szövegem, az én munkám és én tudom is ezt képviselni...

Farkasné Gellért Erzsébet

... Könyvtárosként nagyon jól éreztem magam az elmúlt órákban, mert olyan társaságban voltam, ahol egy kicsit a saját fiatal koromra emlékezhettem, hiszen azért lettem könyvtáros, mert nagyon szerettem olvasni, nagyon szerettem az irodalmat. Elismerés illet mindenkit, mert nem könnyű kiállni egy társaság elé, főleg, ha ott sok idegen is van, és elmondani a gondolatainkat, ami egy irodalmi élményünkből fakad. Ezt még fokozza az is, hogy ennek a rendezvénynek a célja, hogy amit mi elolvastunk, azt úgy adjuk elő, hogy meggyőzzük a többieket: érdemes ezt az irodalmi alkotást elolvasni, vagy érdemes ebben az irodalmi körben kutakodni. Erre érdemes tudatosan készülni. Ebben a mai világban ez nagyon fontos, hiszen ha később állásinterjún vesztek részt, ott is meg kell állni a helyeteket. Ha készülünk egy ilyen produkcióra, akkor szerintem egy kicsit szerepet kell játszani, színésznek kell érezni magunkat, mert el akarjuk adni azt, amit mi itt mondani fogunk. Erre rengeteg eszközünk van. Lehet olvasni, lehet különféle technikai eszközöket használni, és hatásadásnak is lehet lenni, hogy minél jobban megragadjuk a hallgatóságot. A mai téma kifejezetten alkalmas erre, hiszen nagyon sok kép, zene áll rendelkezésünkre, csak jól kell bánni vele...

... Aki olvas, az törekedjen arra, hogy hangosan mindenki számára érthetően adja elő a produkciót. Próbáljatok meg a választott előadás címéhez ragaszkodni, és azon belül kifejtteni a mondanivalókat. A humor nagyon jó eszköz arra, hogy megragadjuk a hallgatóságot...

Felkészítő tanárok

Gyermánné Huga Ibolya (Tóth Árpád Gimnázium)

dr. Győri János (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma)

Hajas Zsuzsa (Erdey Grúz Tibor Vegyipari és Környezetvédelmi Szakiskola)

Kelentei Melinda (Könyűipari Szakközép- és Szakiskola)

Kovács Gergely (Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma)

Lukács Katalin (Római Katolikus Svetits Leánygimnázium)

Nábrádiné Horváth Ildikó (Tóth Árpád Gimnázium)

